

Socialnämnden
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2020-09-02

Diarienummer:
SCN-2020-0

Handläggare:
Johan Eikman

Utse ledamöter till beredningskonferens

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** utse nämndens arbetsutskott att delta i beredningskonferens enligt **bilaga 1**.

Ärendet

Som en del av projektet ”Förenkla ansökan och administration av föreningsbidrag” har kommunstyrelsen tagit fram ett förslag till ny policy och riktlinje gällande föreningslivet, se **bilaga 2 och 3**. Som en del i den gemensamma beredningen bjuder kommunstyrelsen in nämnderna till en beredningskonferens enligt **bilaga 1**.

På konferensen kommer styrdokumentet presenteras och nämnderna ha möjlighet att framföra sina synpunkter på underlagen inför beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Beredning

Ärendet har beretts på socialnämndens arbetsutskott.

Föredragning

Som en del av arbetet med uppdraget i Mål och budget 2019 att ”Förenkla ansökan och administration av föreningsbidrag” har kommunstyrelsen tagit fram ett förslag till ny policy och riktlinje gällande föreningslivet.

Policyn sätter ramar för ett gemensamt förhållningssätt för samverkan med föreningslivet och det fria kulturlivet och riktlinjen fastställer ett gemensamt förhållningssätt kring vilka aktörer i föreningslivet som kan ansöka om bidrag, vilka

krav som ställs vid ansökan och återredovisning av bidrag, samt tydliggör process för beslutsfattande.

För att möjliggöra en bred förankring av styrdokumentet föreslår kommunstyrelsen att respektive nämnd före beredningskonferensen tar upp styrdokumentet för diskussion som resulterar i ett nämndförankrat förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, daterad 2020-09-07
- Bilaga 1, Inbjudan till beredningskonferens
- Bilaga 2, Riktlinje för föreningsbidrag
- Bilaga 3, Policy för samverkan med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Direktör

Inbjudan till beredningskonferens om ”Riktlinje för föreningsbidrag” samt ”Policy för samverkan med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet”

Som en del i den gemensamma beredningen av förslaget till policy och riktlinje bjuder kommunstyrelsen in representanter från nämnderna till en beredningskonferens. På konferensen kommer policy och riktlinje presenteras och nämnderna har möjlighet att framföra sina synpunkter på underlagen inför beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Datum: 23 okt
Tid: 14.30 – 17.00
Plats: Teams

14.30 Presentation av arbetet med uppdraget ”Förenkla ansökan och administration av Föreningsbidrag”
14.45 Presentation av Policy och Riktlinje
15.15 Diskussion utifrån följande frågeställningar:
1. Är det något ni vill lägga till eller ta bort i styrdokumentet?
2. Stödjer styrdokumentet den inriktning som ni vill jobba efter?

Bakgrund:

Som en del av arbetet med uppdraget i Mål och budget 2019 att ”Förenkla ansökan och administration av föreningsbidrag” har kommunstyrelsen tagit fram ett förslag till ny policy och riktlinje gällande föreningslivet. Förutom uppdraget finns den lokala överenskommelsen med föreningslivet där Uppsala kommun åtar sig att göra det lätt att komma i kontakt med kommunen, få information och ansöka om föreningsbidrag. Detta stämmer överens med ambitionen i mål och budget 2020 där det framgår att invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället. Arbetet med uppdraget har organiserats i ett projekt innehållande tre delar.

- En samlad styrning och gemensam styrlogik
- Digital lösning för bokning av lokal och hantering av föreningsbidrag
- Tillgänglig och relevant information till föreningar gällande föreningsbidrag och bokningsbara resurser

Förslaget till policy och riktlinje har arbetats fram av tjänstepersoner från kommunledningskontoret, arbetsmarknadsförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, kulturförvaltningen, omsorgsförvaltningen, socialförvaltningen och äldreförvaltningen i samverkan med föreningslivet (se bilaga 3).

Policyn sätter ramar för ett gemensamt förhållningssätt för samverkan med föreningslivet och det fria kulturlivet.

Riktlinjen fastställer ett gemensamt förhållningssätt kring vilka aktörer i föreningslivet som kan ansöka om bidrag, vilka krav som ställs vid ansökan och återredovisning av bidrag, samt tydliggör process för beslutsfattande.

Inför beredningskonferensen

För att möjliggöra en bred förankring av styrdokumentet föreslår kommunstyrelsen att respektive nämnd före beredningskonferensen tar upp styrdokumentet för diskussion som resulterar i ett nämndförankrat förslag. Förslag på frågor att diskutera är:

1. Är det något ni vill lägga till eller ta bort i styrdokumentet?
2. Stödjer styrdokumentet den inriktning som ni vill jobba efter?

Nämnden beslutar själva hur många och vilka som ska representera nämnden på remisskonferensen. En rekommendation är att skicka minst en ledamot som representerar mittenstyret och minst en som representerar oppositionen.

Beredningskonferensen

Allmänt

Beredningskonferens är ett alternativ till skriftligt remissförfarande som bedöms vara ändamålsenligt vid förvaltningsövergripande samberedning. En av fördelarna med beredningskonferens är den gemensamma diskussionen nämnderna emellan och som vid detta tillfälle bedöms höja kvaliteten på arbetet då syftet är ett kommunövergripande förhållningssätt

Dokumentation

Under beredningskonferensen lämnar nämnderna sina synpunkter gällande styrdokumentet. Synpunkterna dokumenteras så att de kan ligga till grund för eventuella revideringar och för att beskriva hur nämndernas rätt att yttra sig i beredningen tillgodosätts. Det är möjligt att skicka in synpunkter i skriftlig form under konferensen.

Bemannning

Vid konferensen kommer tjänstepersoner delta från förvaltningar som i dagsläget ger olika former av föreningsbidrag och har nära samverkan med föreningslivet. De har varit delaktiga i processen att ta fram styrdokumentet och kommer agera som sakkunniga från respektive förvaltning.

Välkomna!

Erik Pelling
Ordförande kommunstyrelsen

Normerande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunfullmäktige

Dokumentansvarig:

Datum:
ÅÅÅÅ-MM-DD

Diarienummer:
NNN-20##-####

Policy för samverkan med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning	3
Syfte	3
Omfattning	3
Policy för god samverkan mellan aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet och Uppsala kommun	4
Kriterier för samverkan med föreningslivet.....	4
Bakgrund.....	5
Policyn i sitt sammanhang.....	5
Definition och begrepp.....	6
Lagbestämmelser och krav	6
Associationsrätt	7
Ansvar och spridning	7
Uppföljning.....	8
Relaterade dokument.....	8

Inledning

Uppsala kommun ser föreningslivet och det fria kulturlivet som en viktig aktör för ett välfungerande samhälle, och vill genom ett antal principer för god samverkan med föreningslivet i Uppsala kommun uppmuntra till engagemang, delaktighet och samverkan för att gemensamt stärka demokrati, social hållbarhet och folkhälsa för kommunens invånare. Dessa principer finns beskrivna i lokal överenskommelse mellan Uppsala Kommun och föreningslivet.

Uppsala kommuns samverkan med föreningslivet och det fria kulturlivet ska förstärka och komplettera den verksamhet som kommunen bedriver. Samverkan sker även för att pröva nya verksamheter, utveckla nya metoder i redan etablerade verksamheter, och inspirera till förnyelse.

Uppsala kommuns samverkan med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet sker inom de ramar kommunallagen sätter, svensk lagstiftning, av Uppsala kommun fastställda policys och riktlinjer, och ska stödja den inriktning som Uppsala kommun fastställt i Mål och Budget, planer och program.

Syfte

Syftet med policyn är att uttala ett för Uppsala kommun gemensamt förhållningssätt för samverkan mellan Uppsala kommun och aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet.

Omfattning

Policyn är styrande för samtliga av kommunens förvaltningar och bolag, och omfattar all samverkan som sker mellan Uppsala kommun och aktörer inom föreningslivet, och det fria kulturlivet.

Aktörer i föreningslivet är ideella föreningar, sociala företag¹, trossamfund, stiftelser, ekonomiska föreningar samt andra ideellt engagerade.

Aktörer i det fria kulturlivet kan vara lika med aktörer i föreningslivet (se ovan definition), men kan även vara organiserade som handelsbolag, enskild firma och aktiebolag utan vinstutdelning.

I denna policy används begreppet föreningslivet och omfattar både aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet.

Kommunallagens utformning gör att ett antal övervägande behöver göras när samverkan sker genom föreningsbidrag. Dessa överväganden beskrivs i Riktlinje för föreningsbidrag, men omfattar kortfattat:

- Associationsformen på mottagaren har betydelse speciellt när det handlar om trossamfund, stiftelser, ekonomiska föreningar, handelsbolag, enskild firma och aktiebolag utan vinstintresse.
- Gränsdragning mellan bidrag och upphandling.
- Föreningar av samma typ bör ges samma förutsättningar att ansöka om bidrag.

¹ Sociala företag har olika associationsformer såsom ideell förening, ekonomisk förening, stiftelse eller aktiebolag utan vinstintresse. Detta har betydelse när samverkan sker genom föreningsbidrag.

- Mottagare av föreningsbidrag bör tillhandahålla samma service till eller vara tillgänglig för samtliga kommunmedlemmar som kan omfattas/ha nytta av den understödda verksamheten.

Föreningslivet har många olika roller i samhällsutvecklingen, och samverkan med Uppsala kommun och föreningslivet kan omfatta samtliga dessa roller:

- En mötesplats för människor, och därigenom möjlighet att diskutera och bilda opinion.
- En röst åt olika gruppers behov, värderingar och intressen och är på så vis en förutsättning för en fungerande demokrati.
- Servicegivare, vilket innebär att organisationer ger sina medlemmar eller medborgare i allmänhet service utan att ta emot full ersättning. Detta kan innebära alltifrån att tillhandahålla information, aktiviteter och mötesplatser till att anordna organiserad verksamhet för specifika målgrupper.

Den samverkan som sker mellan Uppsala kommun och föreningslivet berör många målgrupper – barn, ungdomar, vuxna, personer med funktionsnedsättning, äldre och anhöriga som vårdar – alla med olika bakgrund och kulturer.

Samverkan handlar om att någon form av aktivitet överskrider gränser inom eller mellan organisationer och/eller organisatoriska enheter. Det finns en stor variation i hur samverkan mellan Uppsala kommun och föreningslivet sker. Det kan handla om finansiellt bidrag till en specifik verksamhet eller organisation, samarbetspartner i utförande av välfärdstjänster, eller dialogpartner kring verksamhetsutveckling.

Policy för god samverkan mellan aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet och Uppsala kommun

Uppsala kommun har en lokal överenskommelse med föreningslivet i Uppsala kommun. De principer som finns i överenskommelsen är styrande för den samverkan som sker inom ramen för denna policy.

Företrädare för Uppsala kommun skall kommunicera på ett sådant sätt att kommunens trovärdighet upprätthålls och stärks

Uppsala kommun skall i sina kontakter med föreningslivet uppträda och uppfattas som en organisation.

En grundläggande princip är respekten för föreningslivets olikheter.

Samverkan sker alltid utifrån att kommunen och föreningslivet agerar utifrån sina egna specifika roller och identiteter. Föreningarna ska kunna både vara samarbetspart och kritiskt granskande utan att riskera samverkan påverkas.

Kriterier för samverkan med föreningslivet

All form av samverkan med föreningslivet ska föregås av ett säkerställande att aktören uppfyller följande kriterier.

- Den samverkan som sker ska komma invånarna i Uppsala kommun till gagn, ske inom ramen för kommunallagen, samt bidra till de av kommunfullmäktige och nämnder fastställda ambitioner.

- I den samverkan som sker med Uppsala kommun ska aktören följa gällande lagstiftning.
- Uppsala kommun och aktören ska kunna bestyrka att de är överens om ändamål och former för samverkan.

För följande kriterier är Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället - Vägledning för handläggare (Stödmaterial till betänkande av Demokrativillkorsutredningen, Stockholm 2019) en vägledning:

- Aktören ska bedriva verksamhet utifrån demokratiska principer och arbetsformer, och får inte motarbeta det demokratiska styrelseskicket.
- Aktören och dess företrädare får inte utöva, rättfärdiga, främja eller uppmana till våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränka den enskildes grundläggande fri- och rättigheter
- Verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar ska präglas av ett tobaks-, alkohol- doping- och drogfritt förhållningssätt och en miljö fri från spel med pengar.
- Verksamhet ska ha sin utgångspunkt i Barnkonventionen och arbeta för alla barns självklara rätt att få sina grundläggande behov och rättigheter tillgodosedda.

När det gäller följande kriterier kan undantag göras om det finns berättigad syfte:

- Aktören ska vara öppen för alla som instämmer i aktörens målsättning och alla oavsett kön, könsöverskridande identitet och uttryck ska ha en jämn fördelning av makt och inflytande i organisationen och i dess verksamhet.
- Aktören ska främja mänskliga rättigheter och motverka rasism och diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, ålder eller funktionsnedsättning, och arbeta för ett inkluderande och öppet samhälle där alla har samma rättigheter och möjligheter.

Bakgrund

Uppsala kommun har en ambition att Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället. Föreningslivet är viktiga aktörer för att skapa delaktighet och engagemang för samhället, och Uppsala kommun är därför mån om att ha en god samverkan med samtliga dessa aktörer.

Föreningslivet har upplevt att grundprinciperna för att samverka med Uppsala kommun ser olika ut mellan kommunens olika verksamheter, och har svårt att få en överblick över på vilket sätt de kan söka stöd hos och samverka med Uppsala kommun. Policyn förtydligar grundprinciperna och vilka aktörer som omfattas av dessa grundprinciper.

Policyn i sitt sammanhang

Uppsala kommun har en lokal överenskommelse med föreningslivet i Uppsala kommun. Denna överenskommelse har tillkommit för att stärka den samverkan som sker mellan Uppsala Kommun och föreningslivet. Denna policy kompletterar de principer som finns i lokal överenskommelse med ett antal kriterier för samverkan.

Policy för god samverkan med föreningslivet och det fria kulturlivet kompletteras med kommunövergripande riktlinjer, samt vid behov nämnds-specifika riktlinjer.

Vägledning, rutiner och anvisningar kan komplettera ovan styrdokument.

Definition och begrepp

Aktörer i Föreningslivet: En aktör i föreningslivet kan vara en ideell förening, socialt företag², trossamfund, stiftelse, ekonomisk förening samt andra ideellt engagerade. Definition enligt Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun 2018–2023 (LÖKen).

Aktörer i det fria kulturlivet: Det är aktörer som bedriver projekt eller verksamheter som bidrar till utvecklingen av Uppsalas kulturliv, och vars verksamhet är av allmänintresse, till gagn för medborgarna och drivs inte i syfte att göra vinst. Aktörer i det fria kulturlivet kan vara lika med aktörer i föreningslivet (se ovan definition), men kan även vara organiserade som handelsbolag, enskild firma och aktiebolag utan vinstutdelning. De senare är en är en civilrättslig association.

Civila samhället: En arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor organiserar sig och agerar tillsammans i gemensamma intressen. I området ingår allt från nätverk, ideella föreningar till registrerade trossamfund med mera.

Förening: En förening, vilket är detsamma som ideell förening, är enligt praxis en organiserad form av civil samhället och en oreglerad associationsform. Föreningen ska vara uppbyggd i enlighet med demokratiska principer. Detta innebär att årsmötet är det högst beslutande organet som väljer en styrelse som leder arbetet mellan föreningsstämmorna. En annan central princip är att föreningen ska vara öppen. Personer som delar föreningens intresse ska ha möjlighet att bli medlem, delta i och påverka föreningens verksamhet.

Stiftelse: Har till skillnad från föreningar och bolag varken medlemmar eller ägare. Stiftelsen förvaltar en ekonomisk förmögenhet, som en eller flera fysiska eller juridiska personer (stiftare) har avsatt för ett särskilt ändamål, vilket skall vara över en längre tid. Stiftelse förhåller sig vanligen till associationsrätten, men är egentligen inte en associationsform.

Ekonomisk förening: Enligt svensk rätt är ekonomiska föreningar civilrättsliga associationer. Medlem i ekonomisk förening har ekonomisk nytta av verksamheten. En ekonomisk förening ska vara öppen för alla som uppfyller villkoren i stadgarna för medlemskap. Föreningar ska bygga på demokrati och ansvarstagande.

Sociala företag: Är företag som har som mål att skapa samhällsnytta. Sociala företag kan vara organiserade som ekonomisk förening, aktiebolag, ideell förening eller stiftelse d v s sociala företag kan ha olika associationsformer.

Trossamfund: Ett trossamfund behöver ej vara registrerat för att kunna verka som trossamfund, och behöver inte verka som en juridisk person. De trossamfund som väljer att registreras följer de särskilda föreskrifter som finns enligt "Lag om trossamfund". Trossamfund kan därmed vara både vara en juridisk person och i detta ha olika associationsformer, men också vara en icke juridisk person.

Lagbestämmelser och krav

Den samverkan som sker ska följa kommunallagen och ligga inom den kommunala kompetensen med specifikt fokus på paragraf 1, 2, 7 och 8 i kommunallagen.

² Sociala företag har olika associationsformer såsom ideell förening, ekonomisk förening, stiftelse eller aktiebolag utan vinstintresse. Detta har betydelse när samverkan sker genom föreningsbidrag.

- Kommunal kompetens. Kommuner och landsting får själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan.
- Kommuner får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller landstinget, men får inte lämna ett individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare med undantag av kommunala befogenhetslagen eller om det finns synnerliga skäl för det.
- Den insats kommunen gör ska stå i rimligt förhållande till det intresse och den nytta som kommunens och dess medlemmar har av åtgärden.
- Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. Detta betyder att föreningar av samma typ ska ges samma förutsättningar/möjligheter till finansiering. Samt att föreningen som får stöd ska tillhandahålla samma service till eller är tillgänglig för samtliga kommunmedlemmar som kan omfattas/ha nytta av den understödda verksamheten.

Den kommunala befogenhetslagen ger kommunen visst utrymme att vidta åtgärder eller stödja verksamhet som går utöver den allmänna kompetensen i kommunallagen. Detta kan handla om stöd till ungdomsorganisationer, stöd till boende, och uppförande och drift av turistanläggningar.

Associationsrätt

Uppsala kommun ska följa gällande associationsrätt. Vilka specifika krav som kan ställas på en aktör när en samverkan inleds med Uppsala kommun är beroende på vilken associationsform aktören har.

Ansvar och spridning

Kommunfullmäktige: Beslutar om Policy för samverkan med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet.

Kommunstyrelsen: Samordnar, stödjer och följer upp kommunkoncernens samverkan med föreningslivet i enlighet med lagd policy. Ansvarar för kommunikation och implementering samt uppföljning av policyn.

Nämnder och bolagsstyrelser: Svarar för att samverkan med föreningslivet följer de principer och kriterier som policyn fastställer. Vid behov tar nämnder och bolag fram vägledning och rutiner för att mer konkret beskriva hur arbetet ska utföras inom respektive organisatorisk enhet.

Chefer och arbetsledare: Ansvarar för att vägledning och rutiner följer kommunövergripande styrdokument. Arbetar för att samordning sker där det är relevant med andra förvaltningar. Ansvarar för att styrdokumentets innehåll är känt och används bland medarbetarna.

Alla förtroendevalda och medarbetare: Har ett personligt ansvar att följa fastställda styrdokument kopplade till samverkan med föreningslivet.

Dokumentansvarig för policy för samverkan är Kommunledningskontoret. Dokumentansvarig ser till att styrdokumentet kommuniceras till dem som berörs, att policy publiceras på kommunens intranät och på Uppsala.se. Dokumentansvarig ser till att förvaltningens strategiska kommunikatör planerar eventuella kommunikationsaktiviteter och publiceringar kopplade till policy för samverkan med föreningslivet.

Uppföljning

Policy för samverkan med föreningslivet och det fria kulturlivet är kopplad till lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun. Vid revidering av överenskommelse bör även policy ses över.

Vartannat år bör en uppföljning av hur väl Uppsala kommun lever upp till de principer och kriterier som finns i policyn genomföras. En rapport bör lämnas till kommunfullmäktige. En rapportering bör även ske till föreningslivet t ex på den årliga dialogkonferensen.

Relaterade dokument

- Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället - Vägledning för handläggare (Stödmaterial till betänkande av Demokrativillkorsutredningen, Stockholm 2019)
- Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun 2018–2023
- Andra fastställda kommunövergripande riktlinjer kopplade till samverkan med föreningslivet och det fria kulturlivet.

Normerande styrdokument

Beslutsfattare:
Nämnd eller styrelse

Dokumentansvarig:

Datum:
ÅÅÅÅ-MM-DD

Diarienummer:
NNN-20##-####

Riktlinje för föreningsbidrag

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Omfattning	3
Riktlinje för föreningsbidrag	4
Bedömningskriterier för vid ansökan av föreningsbidrag.....	5
Lagbestämmelser och krav	6
Ansvar och spridning	6
Uppföljning	7
Relaterade dokument.....	7

Inledning

Detta är en kommunövergripande riktlinje för när Uppsala kommun ger bidrag till föreningslivet och fria kulturlivet. Den ger vägledning kring:

- Vem som kan söka bidrag?
- Vilka former av bidrag som finns?
- Vilka krav som Uppsala kommun ställer på en aktör som söker och erhåller bidrag?
- Vilka övergripande bedömningsgrunder Uppsala kommun har gällande föreningsbidrag?

Riktlinjen är kopplad till Policy för samverkan med föreningslivet och det fria kulturlivet. Policyn tydliggör vilka principer och kriterier som är styrande för Uppsala kommuns samverkan med aktörer i föreningslivet och i det fria kulturlivet. Definition av dessa aktörer finns i policy för samverkan med föreningslivet. I denna riktlinje används begreppet föreningslivet och omfattar både aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet.

Syfte

Syftet med riktlinjen för föreningsbidrag är att fastställa ett gemensamt förhållningssätt i kring vilka aktörer som kan ansöka om bidrag, vilka krav som ställs vid ansökan och återredovisning av bidrag, samt vilka avvägningar som sker vid beslut om bidrag.

Omfattning

Riktlinjen vänder sig till de nämnder som ger bidrag till föreningslivet. Detta betyder samtliga nämnder utom plan- och byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, namngivningsnämnden och valnämnden. Riktlinjen omfattar inte bidrag till vägföreningar, eftersom dessa bidrag lyder under lagen om förvaltning av samfälligheter.

Föreningsbidrag ges främst till ideella föreningar. Bidrag kan i undantagsfall även ges till trossamfund, stiftelser (icke vinstdrivande), ekonomiska föreningar, handelsbolag, enskild firma och aktiebolag utan vinstutdelning. Dessa undantagsfall handlar främst om sociala företag¹, eller om bidraget ges till en aktör vars verksamhet syftar till att främja ett mångsidigt konst- och kulturliv av hög kvalitet i Uppsala kommun.

Innan en aktör, som inte är en ideell förening, erhåller bidrag bör en konsekvensanalys genomföras där kommunallagens intention beaktas.

Endast en aktör som är en juridisk person med organisationsnummer kan erhålla föreningsbidrag.

Föreningsbidrag omfattar inte donationer och stipendier.

¹ Sociala företag har olika associationsformer såsom ideell förening, ekonomisk förening, stiftelse eller aktiebolag utan vinstintresse. Detta har betydelse när samverkan sker genom föreningsbidrag.

Riktlinje för föreningsbidrag

De aktörer som erhåller föreningsbidrag ska följa de grundprinciper som fastställs i Policy för samverkan med föreningslivet och fria kulturlivet. Uppsala kommuns kommunikation och dialog gällande bidrag ska följa principer för samverkan fastställda i lokal överenskommelse med föreningslivet.

Uppsala kommun ska hantera ansökan och administration av bidrag med öppenhet och tydlighet, och ska följa upp den verksamhet som får stöd i form av bidrag. Uppsala kommun ska regelbundet offentligt publicera vilka aktörer som får föreningsbidrag.

Den verksamhet som får bidrag ska vara inom ramen för kommunallagen, följa gällande lagstiftning samt bidra till de av kommunfullmäktige och nämnder fastställda ambitioner.

Innan en aktör kan ansöka om föreningsbidrag så ska aktören godkännas att den kan söka bidrag hos Uppsala kommun. Detta innebär att:

- Aktören ska ställa sig bakom de principer och kriterier som framgår av Policy för samverkan med föreningslivet och det fria kulturlivet.
- Bekräfta att aktören är en juridisk person med organisationsnummer.
- Bifoga relevanta handlingar.

Generella riktlinjer för ansökan och återredovisning av föreningsbidrag:

- Aktören ska lämna in ansökan inom den tidsram som den bidragsgivande nämnden anger.
- Aktören ska använda beviljat bidrag till det ändamål som den ansökt om, i enlighet med dessa riktlinjer och de riktlinjer som gäller för det specifika föreningsbidraget.
- Om förutsättningarna som legat till grund för ansökan och ett beviljat bidrag förändras ska aktören snarast kontakta Uppsala kommun. Det kan exempelvis gälla förändringar som rör styrelse, stadgar, personal, målgrupper, verksamhet, aktiviteter eller ekonomi.
- Aktören ska redovisa beviljat bidrag i enlighet med dessa riktlinjer och de riktlinjer och anvisningar som gäller för det specifika bidraget.
- Ekonomisk redovisning av hur bidraget har använts ska genomföras minst årligen. Redovisningen ska kunna styrkas.
- Aktör som beviljats bidrag har skyldighet att ställa de handlingar och räkenskaper till förfogande som Uppsala kommun efterfrågar vid en eventuell granskning.
- Om Uppsala kommun, vid tidpunkten för utbetalning av bidraget, har fordringar på aktören, har nämnden rätt att avräkna dessa fordringar mot det stöd som den sökande är berättigad till.
- Uppsala kommun kan hålla inne eller återkräva bidraget om:
 - Aktören inte följer principer och kriterier i policy för samverkan med föreningslivet, eller bidragets anvisningar.
 - Felaktiga uppgifter lämnats i ansökan eller redovisning.
 - Det har skett väsentliga avsteg från vad som uppgivits i ansökan utan att detta meddelats och godkänts av Uppsala kommun.
 - Bidraget inte lett till det ändamål som bidraget avsett.
 - Bidraget inte återredovisas inom utsatt tid.
 - Om aktören inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter

Uppsala kommun har två typer av föreningsbidrag:

Verksamhetsbidrag, vilket är en grundfinansiering eller riktat bidrag till en viss eller till flera angivna verksamheter som organisationen bedriver. Detta kan omfatta bidrag till att täcka kostnader för drift och hyra.

Verksamhetsbidrag kan ges i form av aktivitetsbidrag, vilket betyder att aktören i föreningslivet får bidrag enbart baserat på antal medlemmar och/eller antal aktiviteter som genomförts.

Utvecklings- och projektbidrag, vilket är ett riktat bidrag till ett projekt, dvs till en i tiden avgränsad verksamhet, med ett avgränsat mål, bestämda resurser och särskilda arbetsformer. Utvecklings- och projektbidrag kan omfatta investeringsstöd.

Vilka villkor som gäller för olika typer av bidrag specificeras i anvisningar. Dessa anvisningar beslutas av respektive nämnd, och innehåller:

- Ändamålet med bidraget kopplat till nämndens uppdrag, planer och program.
- Tydliggör att bidraget är öppet för samtliga aktörer inom föreningslivet, som kan bidra till ändamålet. Undantag ska tydligt motiveras.
- Tydliggör de bedömningskriterier som kommer användas vid ansökan. Dessa kan handla om geografisk spridning, tillgänglighet, den målgrupp som bidraget riktar sig mot, etc.
- Specifika krav gällande ansökan, eller återredovisning som inte framgår av dessa riktlinjer.
- Beskriver hur beslutsprocessen för ansökan ser ut.

Anvisningar för bidrag bör ej innehålla villkor/krav på prestationer, utan aktören som söker bidraget ska lämnas möjlighet att beskriva hur bidragets ändamål ska uppnås.

Bedömningskriterier för vid ansökan av föreningsbidrag

Vid beslut om att ge föreningsbidrag behöver en konsekvensanalys genomföras som fokuserar på följande:

- Är det inom ramen för den *kommunala kompetensen* dvs. den verksamhet som bidraget går till ska vara av allmänt intresse och ha anknytning till kommunens område och dess medlemmar (lokalisering och allmänintresse)?
- Är stödet *proportionerligt* dvs. storleken på bidraget/stödet i förhållande till den nytta som åtgärden avser att ge?
- Innebär utbetalning av stödet en åtgärd i strid med *likställighetsprincipen* dvs. alla ansökningar bör behandlas lika på objektiv grund? Vid undantag behöver sakliga skäl anges för det inte skett?
- Ges bidraget till en aktör som säljer tjänster och varor som existerar på en marknad? Detta kan strida mot §8 kommunallagen dvs. individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare.
- Riskerar bidraget att snedvrider konkurrensen eller ha konsekvenser för den europeiska marknaden.

Konsekvensanalysen blir speciellt viktig när beslut om bidrag sker till andra aktörer i föreningslivet och i det fria kulturlivet, som inte är ideella föreningar.

Konsekvensanalysen behöver speciellt beakta följande risker:

- Att kommunen utsätts för **överprövning** från medborgare eller andra aktörer som inte fått bidrag.
- Att kommunens **varumärke skadas** om kommunen upplevs gynna enskilda aktörer, eller om aktören inte följer lagar, policy och riktlinjer.
- **Tillit** till kommunen skadas om, kommunen brister i efterlevnad av kommunallagen.

Generella bedömningskriterierna som gäller samtliga föreningsbidrag är:

- Har samtliga formella krav i ansökan möts, och har rätt bilagor inkommit?
- I vilken utsträckning möter ansökan det ändamål som föreningsbidraget gäller?
- Har aktören en stabil finansiell situation som möjliggöra att verksamhet bedrivs enligt överenskommelse mellan Uppsala kommun och aktören?

Lagbestämmelser och krav

Kommuners befogenheter regleras av kommunallagen (1991:900), och de specifika avvägningar som behöver göras lyfts under rubriken bedömningskriterier vid ansökan av föreningsbidrag.

Ansvar och spridning

Kommunstyrelsen: Beslutar om Riktlinje för föreningsbidrag. Samordnar, stödjer och följer upp kommunkoncernens samverkan med föreningslivet i enlighet med lagd riktlinje. Ansvarar för kommunikation och implementering samt uppföljning av riktlinjen.

Nämnder: Svarar för att bidragsprocessen avseende aktörer i föreningslivet följer policy och riktlinje. Vid behov tar nämnder fram nämndspecifika riktlinjer, vägledningar, rutiner och anvisningar för att mer konkret beskriva hur arbetet ska utföras inom respektive organisatorisk enhet.

Chefer och arbetsledare: Ansvarar för att vägledning och rutiner följer kommunövergripande styrdokument. Arbetar för att samordning sker där det är relevant med andra förvaltningar. Ansvarar för att styrdokumentets innehåll är känt och används bland medarbetarna.

Alla förtroendevalda och medarbetare: Har ett personligt ansvar att följa fastställda styrdokument kopplade till samverkan med föreningslivet.

Dokumentansvarig för riktlinjen är Kommunledningskontoret. Dokumentansvarig ser till att styrdokumentet kommuniceras till dem som berörs, att policy publiceras på kommunens intranät och på Uppsala.se. Dokumentansvarig ser till att förvaltningens strategiska kommunikator planerar eventuella kommunikationsaktiviteter och publiceringar kopplade till riktlinjen.

Uppföljning

Vartannat år bör en uppföljning av hur väl Uppsala kommun lever upp till riktlinjen för föreningsbidrag genomföras. En rapport bör lämnas till kommunfullmäktige. En rapportering bör även ske till föreningslivet t ex på den årliga dialogkonferensen.

Relaterade dokument

- Policy för samverkan med föreningslivet
- Nämndspecifika riktlinjer gällande bidrag till föreningslivet/fria kulturlivet